

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Dhr. J. Kuijper
Telefoon 038 499 74 74
J.Kuijper@overijssel.nl

SER Overijssel
Per e-mail aan secretaris-directeur
mevrouw drs. O.P. Wertheim-Davygora
OP.Wertheim-Davygora@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
11.01.2022	2021/0266135		25.05.2021	

Onderwerp: Reactie op SER-advies "Kennis durven vragen en delen: kennisvalorisatie in Overijssel"

Geachte mevrouw Wertheim,

Op 25 mei 2021 hebben wij uw advies "Kennis durven vragen en delen: advies over kennisvalorisatie in Overijssel" ontvangen. Het betreft een advies op eigen initiatief over de ontwikkeling en benutting van kennis in het midden- en kleinbedrijf (mkb). In dit advies staat de kernvraag centraal hoe nieuwe kennis die binnen mkb-bedrijven wordt ontwikkeld door ervaringen, innoveren, leren en ontwikkelen van ondernemers en medewerkers, ook daadwerkelijk breed ingezet kan worden binnen het eigen bedrijf of breder binnen het mkb, zodat die nieuwe kennis ook benut gaat worden. De vraag is daarbij ook op welke wijze de provincie daarbij ondersteuning kan bieden.

Wij zijn u erkentelijk voor uw bevindingen en advies over kennisvalorisatie. Via deze brief reageren wij op uw aanbevelingen (hieronder in cursief weergegeven). Onze reactie hebben wij op 20 december 2021 met een vertegenwoordiging van SER Overijssel besproken.

1. Maak een valorisatieroutekaart vanuit het perspectief van mkb

- 1.1 Breng in beeld of er in het bestaande innovatieve ecosystemen voldoende aandacht is voor de innovatiefactoren kennis, netwerk, financiering en arbeid.*
- 1.2 Maak een brede inspirerende valorisatieroutekaart met een concreet pakket aan concepten, ideeën en initiatieven om mkb-bedrijven en hun kennispartners in Overijssel te ondersteunen bij innovatie en kenniscirculatie.*
- 1.3 Gebruik de opgedane ervaring en geboekte successen bij de kennisdeling in de regionale innovatieve ecosystemen; let op dat er niet te veel versnippering ontstaat.*
- 1.4 Ontwikkel concepten waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis, kunde en netwerken. Een database waarin beschikbare kennis zowel bij bedrijven als onderwijsinstellingen bij elkaar gebracht wordt en laagdrempelig toegankelijk is voor de partners in het ecosysteem, is één van de mogelijke methodes.*
- 1.5 Stimuleer het ontstaan van learning communities waarbij betrokkenen intrinsiek gemotiveerd zijn om samen te leren, praktijkervaring uit te wisselen en te zoeken naar pragmatische oplossingen.*

Onze reactie:

U constateert dat het voor veel kleine ondernemers moeilijk is in een netwerk of samenwerking rond (technologische) innovatie te stappen. U schetst een divers landschap van veel publieke en private kennisaanbieders.

Dit vergemakkelijkt de aansluiting tussen de behoeften van bedrijven en het aanbod van kenniscentra niet. Uw bevindingen herkennen wij. Dit heeft ook aanleiding gegeven tot het aanscherpen en continueren van de uitvoeringsprogramma's mkb en arbeidsmarkt in de huidige bestuursperiode. Wij zien in het feitelijke gebruik door mkb-bedrijven van de instrumenten en diensten die de provincie en partnerorganisaties aanbieden, dat velen de weg weten te vinden in de diverse markt van kennisaanbod en -vraag.

Desondanks constateert u dat een te grote groep ondernemers nog niet wordt bereikt. U geeft aan dat wij verschillende initiatieven hebben genomen die ook echt bijdragen, maar dat de kansen nog niet optimaal worden benut. MBO-instellingen en kleinere mkb-bedrijven staan volgens u nog te vaak aan de kant en worden met al deze initiatieven nog onvoldoende bereikt. Concreet stelt u voor een routekaart te maken, zodat bedrijven inspiratie kunnen opdoen en de weg in het regionale ecosysteem weten te vinden. Ze zien voorbeeldprojecten, ervaringen van andere ondernemers, checklists, etc.

Wij delen uw zorg over de vindbaarheid en zichtbaarheid van de mkb-ondersteuning en zijn u erkentelijk voor deze concrete handreiking. De mate waarin het mkb gebruik maakt van de bredere dienstverlening van (semi-)publieke organisaties is inmiddels ook landelijk onderwerp van gesprek. In aansluiting daarop hebben wij besloten in 2022 onderzoek te doen naar het verbeteren van de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van onze provinciale mkb-ondersteuning. Met uw voorstel een valorisatieroutekaart in te richten, beoogt u hindernissen weg te nemen en het mkb te ontzorgen. Wij herkennen ons in die doelen en zetten daarom vooral in op een krachtige eerstelijnsvoorziening in de Overijsselse regio's. De ervaring leert dat bedrijven op die wijze bij de hand worden genomen, zonder dat ze zelf een route hoeven uit te stippelen. Met Kennispoort Regio Zwolle, Novel-T en de mkb-adviseurs in de regio's Cleantech, Twente en Zwolle hebben we samen met gemeenten en kennisinstellingen herkenbare toegangspoorten gecreëerd voor bedrijven die actief aan de slag willen met kennisontwikkeling en -benutting. Uw aanbeveling zien we als een stevige aanmoediging de mkb-ondersteuning verder te stroomlijnen en te professionaliseren (minder versnippering, betere verwijzing in het ecosysteem en gebruik van data).

Uw suggestie in te zetten op learning communities brengen we graag in de praktijk. Wij zien dat het werkt om bijvoorbeeld familiebedrijven met elkaar in contact te brengen om ervaringen uit te wisselen. Een recente ontwikkeling is het programma InnovateGO, dat we samen met Novel-T zijn gestart. Met deze "accelerator" worden mkb bedrijven in een kleine setting, samen met studenten, uitgedaagd hun kennis en kunde op een innovatieve manier om te zetten in een haalbare business case. Het helpt daarbij enorm dat Novel-T zichzelf tot doel heeft gesteld bij te dragen aan de voornaamste factoren in het ecosysteem zoals ook door u genoemd: kennis, netwerk, financiering en talent.

2. Benut de kracht van mkb-bedrijven voor innovatie en kenniscirculatie

- 2.1 Ondersteun mkb-bedrijven bij de ontwikkeling van de innovatieve cultuur. Binnen bedrijven en ten behoeve van kennisuitwisseling onder elkaar en met onderwijs- en kennisinstellingen door middel van aansprekende voorbeelden, experimenten en bijeenkomsten. Gebruik daarbij laagdrempelige en aansprekende communicatiemiddelen om de doelgroep nog verder te verbreden.*
- 2.2 Help mkb-bedrijven bij het verbeteren van processen en competenties voor maatschappelijke en economische waardecreatie. Kies in de provinciale aanpak niet alleen voor de koplopers en ontwikkelaars, maar richt de beleidsinspanningen op het bredere mkb (de volgers en toepassers).*

Onze reactie:

U bepleit laagdrempelige en aansprekende communicatiemiddelen om de brede doelgroep van peloton en passieve bedrijven te bereiken en daarmee niet alleen de koplopers en ontwikkelaars. Dichtbij het mkb communiceren Kennispoort Regio Zwolle en Novel-T, samen met Oost NL en de mkb-adviseurs, in de regio's Cleantech, Twente en Zwolle over de kansen die nieuwe kennis met zich meebrengen.

Binnen het brede mkb zien wij, kort gezegd, drie types als het gaat om innovatie en kennisvalorisatie:

1. Niet weten: de mkb'er is zich niet bewust hoe hij de uitdaging (succesvol) aan zou kunnen pakken.
2. Niet willen: de mkb'er is niet bereid om de uitdaging (succesvol) aan te pakken.

3. Niet kunnen: de mkb'er is niet in staat om de uitdaging (succesvol) aan te pakken. Onze dienstverlening staat open voor alle ondernemers, maar afgaand op bovenstaande indeling bereiken wij hiermee met name de bedrijven in de categorieën "niet weten" en "niet kunnen". Dat vinden we ook passend bij onze rol. Hierin zien we wel mogelijkheden om de informatie en diensten toegankelijker te maken. Dit is onder andere onderdeel van het onderzoek naar mkb-dienstverlening die we in 2022 gaan uitvoeren, zoals hierboven aangegeven.

In ons mkb-beleid onderscheiden wij twee groepen, namelijk (1) de koplopers: zij ontwikkelen nieuwe kennis en technologieën en weten deze snel toe te passen, en (2) het peloton: de bredere groep die veel werkgelegenheid biedt, maar moeite heeft om het hoge tempo van vernieuwing bij te houden (zie figuur). Uw aanbeveling ons niet te beperken tot de koplopers en ontwikkelaars ondersteunen wij daarmee van harte. In gesprek met landelijke partijen, kennisinstellingen en intermediairs zijn wij pleitbezorgers van meer innovatie en een hogere arbeidsproductiviteit in het brede mkb. Wij merken dat hier steeds meer steun voor komt.

3. Versterk de kennisuitwisseling tussen het (beroeps)onderwijs en het bedrijfsleven

- 3.1 Versterk onderlinge kennisuitwisseling tussen onderwijs (alle niveaus) en bedrijfsleven. Ondersteun dat bedrijven en instellingen langetermijninvesteringen doen in bijvoorbeeld een machinepark of leerbenodigdheden op schoolniveau.
- 3.2 Help de ontwikkeling van regionale mbo-agenda's, met als doel nieuwe samenwerkingsrelaties tussen mbo-instellingen te ontwikkelen, gericht op meer duurzame samenwerking en kennisuitwisseling met het oog op het oplossen van maatschappelijke uitdagingen (zoals energietransitie en circulaire economie).
- 3.3 Ondersteun mbo-instellingen en mkb-bedrijven bij de ontwikkeling van "onderzoekswerkplaatsen" op regionaal niveau. Versterk de kwantitatieve en kwalitatieve uitwisseling tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven.

Onze reactie:

U geeft aan dat veel knelpunten bij de kenniscirculatie te maken hebben met het ontbreken van bepaalde vaardigheden die nodig zijn voor bedrijfsspecifieke innovatie en kennisdeling. De urgentie ervan wordt volgens u vaak niet onderkend. Ook van de onderwijsinstellingen worden meer tijdsinvestering, creativiteit en flexibiliteit verwacht om aan te kunnen sluiten op de werkwijze van mkb-bedrijven.

Daar waar het kan hebben wij initiatieven om de samenwerking van onderwijs en ondernemers te versterken al ondersteund. Dit doen wij structureel door met het bedrijfsleven, gemeenten en onderwijspartijen Kennispoort Regio Zwolle en Novel-T in stand te houden.

Ook hebben wij samen met gemeenten projecten ondersteund die de samenwerking van het onderwijs en de beroepspraktijk versterken en bottom-up ontstaan: denk aan de samenwerking van ROC van Twente en bouwbedrijven in Kampus in Rijssen-Holten, het Huis van de Logistiek in Twente en het Topcentrum E-commerce in de Regio Zwolle. Ook ondersteunen wij publiek-private samenwerkingsverbanden zoals Techwise, Praktijkcentrum voor de procestechnologie (PCPT) en de Technische Vaklieden 2.0. In deze PPS'en wordt naast kennisuitwisseling ook samengewerkt tussen onderwijs en bedrijfsleven waarbij er nieuwe kennis ontwikkeld wordt.

Gelet op de door u genoemde maatschappelijke uitdagingen refereren wij graag aan samenwerking die gericht zijn op ingrijpende transities (digitalisering, medische technologie, circulariteit), zoals IQ Boulevard, Polymer Science Park, Zorgpraktijkcentrum, Circulair Textielcentrum en TopFit.

Wij zien overigens in enkele recent ingediende Groeifonds-aanvragen dat de onderwijs- en kennisinstellingen op alle niveaus de bestaande expertisecentra met het bedrijfsleven willen verbeteren. Het gaat om de voorstellen voor Leven Lang Ontwikkelen en regionaal gebundelde Expertise- en Vakmanschapscentra. Wij ondersteunen projecten die zich richten op talent behouden en aantrekken, waar ook kennisvalorisatie tussen de kennisinstellingen (via studenten) en bedrijven plaatsvindt.

4. Faciliteer leven lang ontwikkelen voor ondernemers en medewerkers

- 4.1 *Betrek vaker de sociale partners bij interventies die werkenden beter in staat stellen de eigen regie te nemen in het kader van een Leven Lang Ontwikkelen.*
- 4.2 *Ondersteun mkb-bedrijven bij de ontwikkeling van innovatiebereidheid van hun medewerkers door best practices uit te wisselen.*
- 4.3 *Betrek jonge medewerkers bij innovatieprojecten binnen mkb-bedrijven. Op deze manier wordt de relatie tussen het onderwijs en mkb versterkt en stroomt de kennis vanuit het onderwijs rechtstreeks het bedrijfsleven binnen.*

Onze reactie:

Wij hebben met de sociale partners, onderwijsinstellingen, gemeenten en de Rijksoverheid in deze bestuursperiode flink geïnvesteerd in de regionale opleidings- en personeelsmobiliteitsfondsen (Twents Fonds voor Vakmanschap, Cleantech Ontwikkel Fonds, Regio Zwolle Upgrade Jezelf, Overijssels Vakmanschap). Deze partijen zijn volgens ons het best toegerust om deze aanbeveling in de praktijk te brengen.

Conclusie

Het bevorderen van de kennisvalorisatie in het mkb blijft een opgave voor overheden, kennisinstellingen en sociale partners. Alleen op die manier kunnen wij onze concurrentiepositie op peil houden en de arbeidsproductiviteit laten groeien. Uw oproep daarbij het brede mkb in ogenschouw te nemen, hindernissen weg te nemen en krachtige ecosystemen te blijven ondersteunen nemen wij mee in ons onderzoek in 2022 over de provinciale mkb-dienstverlening in de regio's.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter
A.P. Heidema

secretaris
N. Versteeg